

På väg till en *framgångsrik* integration!

Den regionala samverkan för nyanländas etablering

– en del i den regionala utvecklingen av Östergötland

Inledning

Integration är en framtidsfråga och en fråga om hållbar utveckling. Invandringen till Östergötland är en tillgång för regionen. För att uppnå en framgångsrik integration krävs samverkan mellan många aktörer och en genomtänkt strategi.

Sveriges integrationsarbete utgår ifrån FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, som innebär att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.

De nationella målen för integrationspolitiken syftar till att människor, oavsett etnicitet, ska ha lika villkor och förutsättningar inom livets olika områden.

Policy

I Östergötland styrs arbetet av det regionala utvecklingsprogrammet Östgötaregionen 2020, med den övergripande visionen att Östergötland ska vara en attraktiv region med en välfungerande arbetsmarknad, ett dynamiskt näringsliv, goda boställnings- och utbildningsmöjligheter, goda kommunikationer och ett rikt kulturliv. Vägledande för vårt arbete är också folkhälsomålen på nationell och regional nivå.

Plattform

Den gemensamma plattformen för Östergötlands arbete är den regionala överenskommelsen för nyanländas etablering. Den beslutades 2008 och har under tecknats av Landstinget i Östergötland, samtliga tretton kommuner, Länsstyrelsen i Östergötland, Migrationsverket, Regionförbundet Östsam och Arbetsförmedlingen. Med denna överenskommelse som bas för samarbetet är vi på väg till en framgångsrik introduktions- och integrationsprocess för nyanlända i Östergötland.

Östergötland Januari 2010

Regional överenskommelse om samverkan

I Östergötland lades 2003 grunden för en regional samverkan inom området introduktion för nyanlända flyktingar och andra invandrare. Genom åren har ett flertal regionala utvecklingsprojekt bedrivits och ett antal nätverk och arbetsgrupper har tillsammans verkat för att genomföra kvalitativa förbättringar av introduktionen för nyanlända.

Syftet med den regionala överenskommelsen för nyanländas etablering är att utveckla introduktionen för nyanlända samt att stärka samarbetet mellan berörda aktörer. Målet är att nyanlända erbjuds likvärdiga möjligheter till en individanpassad introduktion oavsett boendekommun, så att etablering i samhället och på arbetsmarknaden underlättas och påskyndas.

Av de 3 400 personer som invandrade till Östergötland var cirka 2 000 flyktingar mottagna inom flyktingmottagandet i Östergötland 2009.

År 2008 var drygt 14 % av Sveriges befolkning födda i ett annat land. Andelen utrikesfödda personer i Östergötland uppgick till 11 %.

För att utveckla introduktionen har sju målområden beslutats av parterna:

Likvärdiga riktlinjer för introduktion och introduktionsersättning

Likvärdig kartläggning

Likvärdig samhällsinformation

Likvärdig tillgänglighet till praktik, utbildningsutbud, yrkesbedömning och validering

Likvärdig SFI och annan språkundervisning

Likvärdig tillgänglighet och omhändertagande i hälso- och sjukvård

Likvärdig introduktion för barn och ungdomar

De flesta utrikes födda, nära 60 %, har sitt ursprung i Europa. Det vanligaste födelselandet för utrikes födda är Finland. Det största utomnordiska födelselandet är Irak följt av forna Jugoslavien.

Hälsa som utgångspunkt för samverkan

Människors hälsa är en ingång till frågorna om framtid, utveckling och hållbarhet. I grunden handlar det om solidaritet mellan människor och mellan nuvarande och kommande generationer.

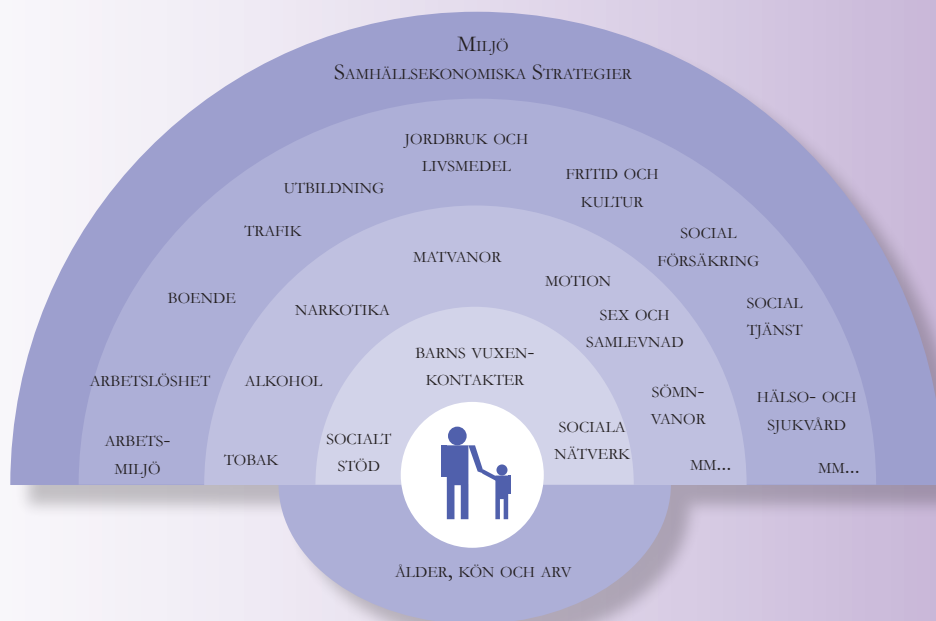
Hälsoproblem är tydligt kopplade till vilken social klass man tillhör. Ju högre inkomst och utbildning, desto större är sannolikheten för god hälsa. Hur mycket kontroll man har över sitt liv och de möjligheter man har till ett fullödigt socialt engagemang och deltagande är av avgörande betydelse för hälsan.

Vägledning för det regionala arbetet

Flertalet undersökningar visar att utlandsföddas hälsa är sämre än svenskföddas. I förlängningen innebär detta sämre möjligheter till arbete och delaktighet i det svenska samhället.

Det nationella folkhälsomålet är att ”Skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. Detta mål tillsammans med de regionala folkhälsomålen och Östergötlands regionala utvecklingsprogram är vägledande för Östergötlands arbete.

Vårt synsätt illustreras med denna modell. Den visar att hälsofrågorna är en angelägenhet för såväl den enskilde som hela samhället.

Bearbetning efter original av Göran Dahlgren och Margret Whitehead 1991.

Hälsofrämjande introduktion och integration

Att arbeta för en hälsofrämjande introduktion är en del i den regionala samverkan. Syftet med insatserna är att bidra till god hälsa genom att tidigt fånga upp behov av hälso- och sjukvård, sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande insatser. Avsikten är att hitta metoder som kan förebygga och minimera risken för att nyanlända avbryter sitt introduktionsprogram av hälsoskäl.

Hälsokommunikatörernas arbete är en viktig del i den hälsofrämjande introduktionen. Kommunikatörerna är utlandsfödda och sjukvårdsutbildade med yrkeserfarenhet både från hemlandet och från Sverige. I arbetet använder hälsokommunikatörerna sin kulturkompetens och sitt modersmål för att skapa förståelse för svenska förhållanden och ge kunskap om hälsofrämjande aktiviteter. I dagsläget behärskar kommunikatörerna språken somaliska, arabiska, bosniska, serbiska och kroatiska.

Hälsokommunikatörerna har hela Östergötland som arbetsfält och sin organisatoriska hemvist vid Flyktingmedicinskt centrum, Landstinget i Östergötland. Verksamheten finansieras gemensamt av landstinget och kommunerna i länet.

---

24 000 personer sökte asyl i Sverige 2009. Cirka var fjärde beviljades asyl.

Det är ofta unga personer som invandrar till Sverige. 80 % av de invandrade 2008 var under 40 år.

År 2008 invandrade 101 200 personer till Sverige.

Av dessa var 18 000 återvändande svenska medborgare medan 74 100 var utomnordiska medborgare.

Samverkan för att underlätta vägen till utbildning och arbete

Samhällsinformation för nyanlända

I kommunerna ges samhällsinformation till nyanlända utifrån ett regionalt framtaget samhällsinformationspaket. Kursmaterialet finns på svenska, lätt svenska och sex andra språk. Samhällsinformationen finns även på den gemensamma hemsidan www.nyiostergotland.se.

Svenska för invandrare, SFI

Kommunerna är ansvariga för att anordna SFI som är den grundläggande svenskundervisningen för nyanlända. SFI-kurserna ska kunna kombineras med studier inom vuxenutbildning eller praktik, förvärvsarbete eller annan sysselsättning.

Utveckling av regional yrkessvenska

I regionen pågår arbete med att få till stånd en regional utbildningsstruktur som kombinerar bransch och yrkesinriktat lärande med språkundervisning. Ambitionen är att skapa tre till fem regionala utbildningar för olika målgrupper.

Organiserad vidareflyttning

För att öka möjligheterna för nyanlända som bor i storstadsområden att söka sig till en annan kommun arbetar några av de mindre kommunerna i Östergötland med det som kallas vidareflyttning. Detta innebär att kommunerna erbjuder den lilla kommunens möjligheter gentemot boendet i storstäderna och samtidigt får nyanlända till sina kommuner.

Kompetensutvecklingsinsatser

Inom ramen för det regionala samarbetet genomförs kontinuerligt kompetensutvecklingsinsatser för anställda som i sitt arbete kommer i kontakt med nyanlända.

Östergötland erbjuder olika insatser för att möta nyanländas behov.

Samverkan för att underlätta vägen till utbildning och arbete

Meritportföljen och Yrkesbedömning

Meritportföljen och Yrkesbedömning är viktiga verktyg för etablering på arbetsmarknaden.

Meritportföljen innebär att man gör en kartläggning av individens kompetens. I ett nästa steg görs en yrkesbedömning för att undersöka hur gångbar kompetensen är på arbetsmarknaden. Ett metodutvecklingsarbete kring yrkesbedömningen pågår samtidigt. Målet är att bygga upp en grupp av företag i regionen som gör yrkesbedömningar. På så sätt synliggörs nyanländas kompetens för regionens företagare. Meritportföljen finns också som ett webbverktyg: www.minframtid.se.

Barn och ungdomars introduktion

Ungefär en tredjedel av nyanlända i regionen är barn och ungdomar. Ambitionen är att ha gemensamma regionala riktlinjer för barn och ungdomars introduktion i länet. Både utbildning och studieledning på hemspråk är viktiga verktyg för att förbättra elevernas resultat i skolan.

Under introduktionen ska barn och ungdomar få en grundläggande orientering i samhällslivet, bland annat om möjligheterna till fritids- och föreningsliv.

Östergötland tar ett gemensamt ansvar för barn och ungdomar som kommer ensamma till Sverige. 2009 skrevs en Avsiktsförklaring om ensamkommande barn under av samtliga kommuner samt Regionförbundet Östsam. Målet är att utöka antal platser för dessa barn samt att kommunerna ska stödja varandra i arbetet.

“Målet är att man ska kunna ta del av insatserna oavsett vilken kommun man bor i.”

Följande organisationer står bakom den regionala överenskommelsen för nyanländas etablering i Östergötland

Kommunerna i Östergötland:
Boxholm, Finspång, Kinda, Linköping,
Mjölby, Motala, Norrköping,
Söderköping, Vadstena, Valdemarsvik,
Ydre, Åtvidaberg, Ödeshög

Regionförbundet Östsam

Landstinget i Östergötland

Länsstyrelsen i Östergötland

Arbetsförmedlingen i Linköping,
Motala och Norrköping

Migrationsverket

Du hittar mer information om det regionala arbetet på Regionförbundet Östsams hemsida www.ostsam.se/proj_nyanlanda.asp eller via [www.ostsam.se/projekt/Nyanlandas etablering](http://www.ostsam.se/projekt/Nyanlandas_etablering).

För ytterligare information kontakta gärna:

Catherine Szabo
Projektledare
Regionförbundet Östsam
catherine.szabo@ostsam.se
tfn: 013 - 25 56 30
mobil: 070 - 399 61 91

Birgitta Larsson
Utredningssekreterare
Forsknings- och utvecklings-
enheten för Närsjukvården
Landstinget i Östergötland
birgitta.m.larsson@lio.se
tfn: 013 - 22 70 42
mobil: 070 - 638 03 84

Lilian Ralphsson
Verksamhetschef
Flyktingmedicinskt centrum
Landstinget i Östergötland
lilian.ralphsson@lio.se
tfn: 010 - 104 27 50
mobil: 070 - 382 19 21